

# **Κρυπτογραφία**

9ο Εξάμηνο 2023 – 2024

Assignment 2 – Solutions

Ζαρίφης Στέλιος – el20435  
Email: el20435@mail.ntua.gr

# Contents

<b>Άσκηση 1</b>	<b>3</b>
<b>Άσκηση 2</b>	<b>4</b>
<b>Άσκηση 3</b>	<b>5</b>
Ερώτημα 1 . . . . .	5
Ερώτημα 1 . . . . .	6
<b>Άσκηση 4</b>	<b>7</b>
Ερώτημα 1 . . . . .	7
Ερώτημα 2 . . . . .	7
Ερώτημα 3 . . . . .	7
<b>Άσκηση 5</b>	<b>8</b>
Ερώτημα 1 . . . . .	8
Ερώτημα 2 . . . . .	8
Ερώτημα 3 . . . . .	8
<b>Άσκηση 6</b>	<b>9</b>
<b>Άσκηση 7</b>	<b>10</b>
Ερώτημα 1 . . . . .	10
Ερώτημα 2 . . . . .	10
Ερώτημα 3 . . . . .	10
Ερώτημα 4 . . . . .	10
<b>Άσκηση 8</b>	<b>11</b>
Ερώτημα 1 . . . . .	11
Ερώτημα 2 . . . . .	12
<b>Άσκηση 9</b>	<b>14</b>
<b>Άσκηση 10</b>	<b>15</b>
Ερώτημα 1 . . . . .	15
Ερώτημα 2 . . . . .	15
<b>Άσκηση 11</b>	<b>16</b>
<b>Άσκηση 12</b>	<b>17</b>
Ερώτημα 1 . . . . .	17
Ερώτημα 2 . . . . .	17
Ερώτημα 3 . . . . .	17

## Άσκηση 1

a

## Άσκηση 2

Θεωρούμε την παραλλαγή του DES-X, με 2 κλειδιά  $k_1, k_2$ , όπου η κρυπτογράφηση ενός απλού κειμένου  $M$  γίνεται ως εξής:

$$Enc_{k_1, k_2}(M) = E_{k_1}(M \oplus k_2)$$

όπου  $E$  η συνάρτηση κρυπτογράφησης του DES. Θεωρούμε ακόμα ότι ο αντίπαλος έχει δυνατότητα ΚΡΑ.

Έστω ο αντίπαλος γνωρίζει τα 2 ζεύγη message-ciphertext  $(m_1, c_1), (m_2, c_2)$  και ότι  $D_{k_1}(c_1), D_{k_1}(c_2)$  οι αποκρυπτογραφήσεις με το κλασσικό DES, άρα θα έχουμε:

$$D_{k_1}(c_1) \oplus D_{k_1}(c_2) = (m_1 \oplus k_2) \oplus (m_2 \oplus k_2) = m_1 \oplus m_2$$

Συνεπώς, ο αντίπαλος μπορεί να ακολουθήσει τα εξής βήματα:

---

**Algorithm: Attack**

---

```
1 forall possible keys  $k_1$  do
2   calculate  $D_{k_1}(c_1)$ ; // Given  $c_1, k_1$ 
3   calculate  $D_{k_1}(c_2)$ ; // Given  $c_2, k_1$ 
4   if  $D_{k_1}(c_1) \oplus D_{k_1}(c_2) == m_1 \oplus m_2$  then
5      $k_2 \leftarrow m_1 \oplus D_{k_1}(c_1)$ ;
6   return  $k_1, k_2$ ;
```

---

Έτσι, ο αντίπαλος θα ανακαλύψει τα κλειδιά  $k_1, k_2$  σε  $2^{56}$  το πολύ επαναλήψεις (αφού το μήκος κλειδιού είναι 56 bits) που σημαίνουν  $2 \times 2^{56}$  αποκρυπτογραφήσεις. Σχετικά, λοιπόν, με το κλασσικό DES ( $2^{56}$  αποκρυπτογραφήσεις με brute force), το DES-X δεν προσφέρει μεγαλύτερη ασφάλεια, αφού ασυμπτωτικά απαιτεί ίδιας τάξης πλήθος αποκρυπτογραφήσεων.

## Άσκηση 3

### Ερώτημα 1

Θεωρούμε το DES 2 γύρων και το δίκτυο  $Feistel_{f_1, f_2}$  που χρησιμοποιηθεί στους 2 γύρους τις  $f_1 = F(k_1, R)$ ,  $f_2 = F(k_2, R)$ .

Θα αποδείξουμε το εξής  $Feistel_{f_1, f_2}(L_0, R_0) = (L_2, R_2) \Rightarrow (R_0, L_0)$ :

- Για το  $Feistel_{f_1, f_2}(L_0, R_0)$  έχουμε:

$$\begin{aligned} L_1 &= R_0 \\ R_1 &= L_0 \oplus f_1(R_0) \\ L_2 &= R_1 = L_0 \oplus f_1(R_0) \\ R_2 &= L_1 \oplus f_2(R_1) = R_0 \oplus f_2(L_2) \end{aligned}$$

- Για το  $Feistel_{f_2, f_1}(R_2, L_2)$ ,  $L'_0 = R_2$ ,  $R'_0 = L_2$  έχουμε:

$$\begin{aligned} L'_1 &= R'_0 \\ R'_1 &= L'_0 \oplus f_2(R'_0) \\ L'_2 &= R'_1 = L'_0 \oplus f_2(R'_0) \\ R'_2 &= L'_1 \oplus f_1(R'_1) = R'_0 \oplus f_1(L'_2) \end{aligned}$$

Αντικαθιστούμε  $L'_0 = R_2$ ,  $R'_0 = L_2$ :

$$\begin{aligned} L'_2 &= R_2 \oplus f_2(L_2) \\ R'_2 &= L_2 \oplus f_1(L'_2) \end{aligned}$$

Επίσης είδαμε πως:

$$R_2 = R_0 \oplus f_2(L_2) \Rightarrow R_0 = R_2 \oplus f_2(L_2) \Rightarrow R_0 = R_2 \oplus L'_2 \oplus R_2 = L'_2$$

και από τις πιο πάνω σχέσεις, έχουμε:

$$R'_2 = L_2 \oplus f_1(R_0) = R_0$$

Άρα είναι:

$$\begin{aligned} R'_2 &= L_0 \\ L'_2 &= R_0 \\ Feistel_{f_2, f_1}(R_2, L_2) &= (R_0, L_0) \end{aligned}$$

Έστω το  $DES_{f_1, f_2}$  που χρησιμοποιεί το  $Feistel_{f_2, f_1}$  και ύστερα αντιμεταθέτει τα  $L, R$ :  $DES_{f_1, f_2} = (R_2, L_2)$

Αυτό, με είσοδο το  $(L'_0, R'_0) = (R_2, L_2)$  μας δίνει:

$$DES_{f_2, f_1}(L'_0, R'_0) = DES_{f_2, f_1}(R_2, L_2) = \text{Swap}(Feistel_{f_2, f_1}(R_2, L_2)) = \text{Swap}(R_0, L_0) = (L_0, R_0)$$

Όπου  $\text{Swap}(x = x[0 : mid] || x[mid + 1, n]) = x[mid + 1, n] || x[0 : mid]$

Επαγωγικά λοιπόν, μπορούμε να δούμε ότι

$$DES_{f_{16}, \dots, f_1}(DES_{f_1, \dots, f_{16}}(L_0, R_0)) = DES_{f_{16}, \dots, f_1}(R_2, L_2) = (L_0, R_0)$$

Όταν τα κλειδιά είναι ίδια για όλους τους γύρους, κάθε γύρος θα έχει τη συνάρτηση  $f_i = f$ , άρα  $DES_{f, \dots, f}(DES_{f, \dots, f}(L_0, R_0)) = (L_0, R_0)$

Ασθενές είναι ένα κλειδί όταν σε κάθε γύρο προκύπτουν τα ίδια υποκλειδιά. Τα κλειδιά παράγονται ως εξής:

$$k_{i+1} = \text{transposition}(k_i[0 : mid]) || \text{transposition}'(k_i[mid + 1 : n])$$

Όπου  $\text{transposition}$  &  $\text{transposition}'$  (κάποιες) μεταθέσεις. Παρατηρούμε ότι αν το κλειδί  $k_i$  έχει μια από τις εξής ειδικές μορφές:

$$k_i = 0^{56} \text{ ή } k_i = 0^{28} || 1^{28} \text{ ή } k_i = 1^{28} || 0^{28} \text{ ή } k_i = 1^{56}$$

Το επόμενο κλειδί θα είναι  $k_{i+1} = \text{transposition}(k_i[0 : mid]) || \text{transposition}'(k_i[mid + 1 : n]) = k_i$ . Έτσι προκύπτουν τα 4 ασθενή κλειδιά.

## Ερώτημα 2

Στο γύρο  $i$ , το DES έχει κλειδί  $K_i$ , για το οποίο είναι:

$$K_i = \text{transposition}'(K_L \ll n_i, K_R \ll n_i), \text{ όπου } K_L \parallel K_R = \text{transposition}(K)$$

Με  $\text{transposition}$ ,  $\text{transposition}'$  συμβολίζουμε 2 διαφορετικές μεταθέσεις (σταθερές κάθε φορά) και ο τελεστής  $\ll n_i$  σημαίνει bit rotation, όπου το πλήθος θέσεων  $n_i$  κάθε φορά είναι Semi-weak keys είναι τα κλειδιά των οποίων τα μέρη  $K_L, K_R$  επαναλαμβάνονται

$n_0 = 1$	$n_1 = 2$	$n_2 = 4$	$n_3 = 6$
$n_4 = 8$	$n_5 = 10$	$n_6 = 12$	$n_7 = 14$
$n_8 = 15$	$n_9 = 17$	$n_{10} = 19$	$n_{11} = 21$
$n_{12} = 23$	$n_{13} = 25$	$n_{14} = 27$	$n_{15} = 28$

με περίοδο 2, δηλαδή παραθέσεις  $K = K_L \parallel K_R$  όπου τα  $K_L, K_R$  επιλέγονται από

- 0000...00
- 0101...01
- 1010...10
- 1111...11

## Άσκηση 4

### Ερώτημα 1

Έστω το CBC με τη συνάρτηση  $e_k : 1 - 1$ . Οι σχέσεις που συνδέουν τα blocks  $i - 1, i$  και  $j - 1, j$  είναι οι εξής:

$$y_i = e_k(y_{i-1} \oplus x_i), y_j = e_k(y_{j-1} \oplus x_j)$$

Άρα, δεδομένης σύγκρουσης  $y_i = y_j$ , έχουμε  $e_k(y_{i-1} \oplus x_i) = e_k(y_{j-1} \oplus x_j) \Rightarrow y_{i-1} \oplus x_i = y_{j-1} \oplus x_j \Rightarrow x_i \oplus x_j = y_{i-1} \oplus y_{j-1}$   
Άρα μπορούμε να εξάγουμε πληροφορία για το plaintext.

### Ερώτημα 2

Η πιθανότητα να μην υπάρχει σύγκρουση με hash size  $x$  δεδομένου ότι παράγουμε

- $k = 2$  κλειδιά:  $\Pr[No\_Collision \mid k = 2] = \frac{x-1}{x}$
- $k = 3$  κλειδιά:  $\Pr[No\_Collision \mid k = 3] = \Pr[No\_Collision \mid k = 2] \cdot \frac{x-2}{x} = \frac{(x-1)(x-2)}{x^2}$
- $k = n$  κλειδιά:  $\Pr[No\_Collision \mid k = n] = \frac{(x-1)(x-2) \dots (x-n+1)}{x^n} \leq \prod_{i=1}^{n-1} e^{-i/x} = \exp\left(\frac{\sum_{i=1}^{n-1} i}{n}\right) = e^{-\frac{n(n-1)}{2x}}$

Άρα η πιθανότητα να έχουμε σύγκρουση, για το συγκεκριμένο hash size ( $x = 2^{64}$ ) είναι

$$\Pr[Collision \mid k = n] \geq 1 - e^{-\frac{n(n-1)}{2 \cdot 2^{64}}} = 1 - e^{-\frac{n(n-1)}{2^{65}}}$$

### Ερώτημα 3

Παρατηρούμε ότι για την πιθανότητα  $\Pr[Collision \mid k = n] \geq 1 - e^{-\frac{n(n-1)}{2x}}$ , μπορούμε να επιλέξουμε το  $n$  να είναι της τάξης του  $\sqrt{x}$ , δηλαδή  $n = \lambda\sqrt{x}$  ή ισοδύναμα και τότε έχουμε:

$$\Pr[Collision \mid k = n] \approx 1 - e^{-\frac{n^2}{2x}} = 1 - e^{-\frac{\lambda^2}{2}}$$

Επομένως, για πιθανότητα σύγκρουσης  $p$ , είναι  $p \approx 1 - e^{-\frac{\lambda^2}{2}} \Rightarrow \lambda \approx \sqrt{-2 \ln(1-p)}$ .

Αν, για παράδειγμα, όπως στο παράδοξο των γενεθλίων επιθυμούμε πιθανότητα σύγκρουσης τουλάχιστον 50% (δηλαδή τότε θεωρούμε χρήσιμη επίθεση), επιλέγουμε  $\lambda \approx \sqrt{-2 \ln(1-0.5)} \Rightarrow \lambda \approx 1.1774$ , άρα το  $n$  πρέπει να είναι τουλάχιστον  $1.1774\sqrt{x} = 1.1774\sqrt{2^{64}} \approx 5056894494.3104$

## Άσκηση 5

### Ερώτημα 1

Ο αλγόριθμος έχει ως εξής:

- Ξεκινάμε με μήνυμα  $m$  μήκους 0 και μετράμε το μήκος της εξόδου  $c = \text{AES}_k(m||s)$ .
- Αυξάνουμε το μήκος της εισόδου σε κάθε βήμα κατά 1 και παρατηρούμε το νέο μήκος της εξόδου.
- Τη στιγμή που θα παρατηρήσουμε διαφορετικό μήκος εξόδου, επιστρέφουμε τη διαφορά των μηκών και αυτή είναι το μέγεθος του block.

Ο αλγόριθμος λειτουργεί επειδή το AES προσθέτει 1 block κάθε φορά που γεμίζει το προηγούμενο. Οπότε τη στιγμή της προσθήκης νέου block, μπορούμε να μετρήσουμε το block size.

---

**Algorithm:** Block Size Determination for AES Encryption

---

**Data:** AES key  $k$

**Result:** Block size of AES encryption

```
1  $message \leftarrow \text{empty}$ ;  
2  $initial\_output\_length \leftarrow \text{length}(\text{AES\_encrypt}(message||s, k))$ ;  
3 for  $i \leftarrow 1$  to  $\infty$  do  
4    $message \leftarrow message + 'A'$  ; // Increase the length of the input message by 1  
5    $new\_output\_length \leftarrow \text{length}(\text{AES\_encrypt}(message||s, k))$ ;  
6   if  $new\_output\_length \neq initial\_output\_length$  then  
7      $block\_size \leftarrow new\_output\_length - initial\_output\_length$ ;  
8   return  $block\_size$ ;
```

---

### Ερώτημα 2

Από το προηγούμενο ερώτημα γνωρίζουμε το block size. Δίνουμε είσοδο το μήνυμα  $m = m_1||m_1, \text{length}(m_1) = \text{block\_size}$ , δηλαδή την παράθεση 2 ίδιων μηνυμάτων μήκους όσο το block size. Αν το Oracle χρησιμοποιεί ECB, τότε η έξοδος θα είναι  $c = \text{AES}(m) = c_1||c_1, c_1 = \text{AES}(m_1)$ . Αλλιώς (αν δε χρησιμοποιεί ECB), με μικρή πιθανότητα αν το Oracle χρησιμοποιεί CBC και υπάρξει collision μπορεί το  $m_1$  να έδινε ίδια κρυπτογράφηση  $c_1$ .

---

**Algorithm:** ECB Detection

---

**Data:** Block size  $b$ , Oracle function  $\text{AES}(m)$

**Result:** Detection of ECB mode

// Construct the input message  $m = m_1||m_1$ , where  $|m_1| = b$

```
1  $m \leftarrow m_1||m_1$ ;  
   // Encrypt the message using the Oracle  
2  $c \leftarrow \text{AES}(m)$ ;  
   // Extract the blocks of the ciphertext  
3  $c_1 \leftarrow c[0 : mid - 1]$ ;  
4  $c_2 \leftarrow c[mid : b - 1]$ ;  
   // Check for ECB mode  
5 if  $c_1 = c_2$  then  
6   return ECB mode detected;  
7 return Not ECB mode;
```

---

### Ερώτημα 3



## Άσκηση 6

Έστω η γεννήτρια ψευδοτυχαιότητας RC4. Θα δείξουμε ότι το δεύτερο byte εξόδου είναι ίσο με 0 με πιθανότητα περίπου ίση με  $2^{-7}$ .

---

### Algorithm: PRGA - First Iteration

---

```

1  $i \leftarrow 0, j \leftarrow 0$  ;
2  $i \leftarrow 1, j \leftarrow P[1] = 0 + P[1]$  ; //  $P[1] \neq 2$ 
3  $\text{swap}(P[1], P[a])$  ;
4  $P[1] \leftarrow P[a] = P[P[1]]$  ;
5  $P[a] \leftarrow a$  ;
6  $K_0 \leftarrow P[P[1] + P[a] \pmod{256}] = P[1] + a \pmod{256}$ 

```

---



---

### Algorithm: PRGA - Second Iteration

---

```

1  $i \leftarrow 2, j \leftarrow a + P[1] = a$  ;
2  $\text{swap}(P[2], P[a])$  ;
3  $P[2] \leftarrow P[a] = a$  ;
4  $P[a] \leftarrow P[2] = 0$  ;
5  $K_1 \leftarrow P[P[2] + P[a] \pmod{256}] = P[a] = 0$ 

```

---

Οπότε μετά τη φάση δημιουργίας κλειδιών (KSA) έχουμε  $\Pr[K_1 = 0] = 1$  αν  $P[2] = 0$  και  $P[1] \neq 2$ .

Έστω το ενδεχόμενο όπου  $P[2] = 0$  και  $P[1] \neq 2$ . Τότε η πιθανότητα το δεύτερο byte να είναι μηδέν είναι:

$$\begin{aligned}
 \Pr[K_1 = 0] &= \sum_A \Pr[K_1 = 0, A] = \sum_A \Pr[K_1 = 0 \mid A] \Pr[A] = \\
 &= \Pr[K_1 = 0 \mid A = \text{True}] \Pr[A = \text{True}] + \Pr[K_1 = 0 \mid A = \text{False}] \Pr[A = \text{False}] = \\
 &= 1 \cdot \Pr[A = \text{True}] + \frac{1}{256} \cdot (1 - \Pr[A = \text{True}])
 \end{aligned}$$

Αν θεωρήσουμε ότι η μετάθεση  $P[\cdot]$  ακολουθεί ομοιόμορφη κατανομή, τότε:

$$\Pr[A = \text{True}] = \Pr[P[2] = 0] \cdot \Pr[P[1] \neq 2] = \frac{1}{256} \cdot (1 - \Pr[P[1] = 2]) = \frac{1}{256} \left(1 - \frac{1}{255}\right) \simeq \frac{1}{256}$$

Και τελικά για τη ζητούμενη πιθανότητα έχουμε:

$$\Pr[K_1 = 0] = \frac{1}{256} + \frac{1}{256} \left(1 - \frac{1}{256}\right) \simeq \frac{1}{256} + \frac{1}{256} = \frac{2}{256} = 2^{-7}$$

## Άσκηση 7

Θεωρούμε την ψευδοτυχαία συνάρτηση  $F : \{0, 1\}^n \times \{0, 1\}^n \rightarrow \{0, 1\}^n$ .

### Ερώτημα 1

Έστω η  $F_1(k, x) = F(k, x) \parallel 0$  και ένας διαχωριστής  $\mathcal{D}$  που ρωτάει το oracle  $\mathcal{O}$  για  $x_1, x_2, \dots, x_n$  και επιστρέφει 1 για είσοδο  $x_i$  όταν το  $\mathcal{O}(x_i) = y_i$  λήγει σε 0. Το oracle είτε είναι ίσο με  $F_{1_k}$  (για ομοιόμορφο  $k$ ) ή με  $f$  (για ομοιόμορφη  $f$ ). Εξετάζουμε τις 2 περιπτώσεις:

1. Αν  $\mathcal{O} = F_{1_k}$ , τότε  $\Pr [D^{F_{1_k}}(1^n) = 1] = 1$
2. Αν  $\mathcal{O} = f$ , τότε  $\Pr [D^f(1^n) = 1] = \prod_{i=1}^n \frac{1}{2} = \frac{1}{2^n}$

Είναι λοιπόν:

$$|\Pr_{k \leftarrow \{0,1\}^n} [D^{F_{1_k}}(1^n) = 1] - \Pr_{f \leftarrow \text{Func}_n} [D^f(1^n) = 1]| = \left| 1 - \frac{1}{2^n} \right| > \text{negl}(n)$$

Από τον ορισμό της ψευδοτυχαίας συνάρτησης έχουμε ότι η συνάρτηση **δεν** είναι ψευδοτυχαία.

### Ερώτημα 2

Έστω η  $F_2(k, x) = F(k, x) \oplus x$  και έστω ότι **δεν** είναι PRF. Αυτή σημαίνει ότι για κάποιο  $x$ , δεδομένου του  $F_2(k, x)$  μπορούμε με μη αμελητέα πιθανότητα να "μαντέψουμε" το  $x$ .

Εκφράζουμε την  $F(k, x)$  ως  $F(k, x) \oplus x \oplus x = F_2(k, x) \oplus x$ . Δείξαμε ότι αν η  $F_2(k, x)$  **δεν** είναι PRF, τότε για κάποιο  $x$ , δεδομένου του  $F_2(k, x)$  μπορούμε με μη αμελητέα πιθανότητα να "μαντέψουμε" το  $x$ . Οπότε με μη αμελητέα πιθανότητα μπορούμε να αποκτήσουμε το ζεύγος  $F_2(k, x), x$  και συνεπώς το  $F_2(k, x) \oplus x = F(k, x)$ . Άρα δείξαμε ότι με μη αμελητέα πιθανότητα, για κάποιο  $x$  μπορούμε με γνώση του  $F(k, x)$  να βρούμε αυτό το  $x$ . Δηλαδή δείξαμε πως και η  $F(k, x)$  **δεν** είναι PRF, άρα καταλήξαμε σε άτοπο!

Τελικά, η  $F_2(k, x)$  είναι PRF.

### Ερώτημα 3

Έστω η  $F_3(k, x) = F(k, x \oplus 1^n)$ . Παρατηρούμε ότι το  $y = x \oplus 1^n$  είναι μια 1-1 απεικόνιση του  $x$  στο  $y$ . Συνεπώς,  $F_3 \approx F$ , άρα είναι ψευδοτυχαία.

### Ερώτημα 4

Έστω η  $F_4(k, x) = F(k, F(k, x))$  και ένας διαχωριστής  $\mathcal{D}$  που ρωτάει το oracle  $\mathcal{O} : \mathcal{O}(x) = y_L \parallel y_R$  και επιστρέφει 1 όταν  $\mathcal{O}(x) = y_L \parallel y_R \wedge \mathcal{O}(y_L) = y'_L \parallel y'_R \wedge y'_L = y_R$ . Το oracle είτε είναι ίσο με  $F_{4_k}$  (για ομοιόμορφο  $k$ ) ή με  $f$  (για ομοιόμορφη  $f$ ). Εξετάζουμε τις 2 περιπτώσεις:

1. Αν  $\mathcal{O} = F_{4_k}$ , τότε

$$\begin{aligned} \mathcal{O}(x) &= F_k(x) \parallel F_k(F_k(x)) \\ \mathcal{O}(F_k(x)) &= F_k(F_k(x)) \parallel F_k(F_k(F_k(x))) \\ \text{RightPart}(\mathcal{O}(x)) &= \text{LeftPart}(\mathcal{O}(F_k(x))) \end{aligned}$$

Συνεπώς ο διαχωριστής θα επιστρέφει πάντα 1, άρα  $\Pr [D^{F_{4_k}}(1^n) = 1] = 1 \Pr [D^{F_{1_k}}(1^n) = 1] = 1$

2. Αν  $\mathcal{O} = f$ , τότε  $\Pr [D^f(1^n) = 1] = \epsilon, \epsilon: \text{αμελητέο.}$

Είναι:

$$|\Pr_{k \leftarrow \{0,1\}^n} [D^{F_{4_k}}(1^n) = 1] - \Pr_{f \leftarrow \text{Func}_n} [D^f(1^n) = 1]| = |1 - \epsilon| > \text{negl}(n)$$

Από τον ορισμό της ψευδοτυχαίας συνάρτησης έχουμε ότι η συνάρτηση **δεν** είναι ψευδοτυχαία.

## Άσκηση 8

### Ερώτημα 1

Ακολουθώντας το original paper των Blum, Blum, Shub [1], θα προσδιορίσουμε την περίοδο  $\pi$  της γεννήτριας.

**Απόδειξη ότι  $\pi \mid \lambda(\lambda(n))$**  Έστω  $x_\pi$  η πρώτη έξοδος της γεννήτριας που ταυτίζεται με το seed  $x_0 = s_0$ . Η γεννήτρια παράγει αριθμούς με τη σχέση  $x_{i+1} \equiv x_i^2 \pmod{n}$ . Επομένως, για το  $i$ -οστό στοιχείο έχουμε τον κλειστό τύπο  $x_i \equiv x_0^{2^i} \pmod{n}$ . Αφού το  $x_\pi$  είναι η πρώτη φορά που εμφανίζεται ξανά το  $x_0 \equiv x_\pi \equiv x_0^{2^\pi} \pmod{n}$ , τότε οι εκθέτες είναι ίσοι, δηλαδή  $2^\pi \equiv 1 \pmod{n}$ .

Η τάξη του  $x_0 \pmod{n}$  είναι ο ελάχιστος ακέραιος  $k$  για τον οποίο ισχύει  $x_0^k \equiv 1 \pmod{n}$ . Γράφουμε  $x_0^{\text{ord}_n(x_0)} \equiv 1 \pmod{n}$ .

Από τις τελευταίες 2 προτάσεις, αφού  $\text{ord}_n(x_0)$  είναι ο ελάχιστος ακέραιος με την ιδιότητα, ο  $2^\pi - 1$  θα είναι πολλαπλάσιό του, οπότε μπορούμε να γράψουμε:

$$x_0^{2^\pi} \equiv x_0 \equiv x_0^{a \cdot \text{ord}_n(x_0)} \cdot x_0 \equiv x_0^{a \cdot \text{ord}_n(x_0) + 1} \pmod{n} \Rightarrow 2^\pi \equiv 1 \pmod{\text{ord}_n(x_0)} \quad (1)$$

Ακόμα, από την επέκταση του Carmichael για το θεώρημα του Euler, έχουμε:

$$2^{\lambda(\text{ord}_n(x_0))} \equiv 1 \pmod{\text{ord}_n(x_0)} \quad (2)$$

Συνδυάζοντας τις (1, 2), γνωρίζοντας ότι ο  $\pi$  είναι ο ελάχιστος ακέραιος που ικανοποιεί τη σχέση (δηλαδή  $\pi \leq \lambda(\text{ord}_n(x_0))$ ), έχουμε ότι:

$$\pi \mid \lambda(\text{ord}_n(x_0)) \quad (3)$$

Όμως, γνωρίζουμε ότι  $x_0^{\text{ord}_n(x_0)} \equiv 1 \pmod{n}$  (προφανώς),  $x_0^\lambda(n) \pmod{n}$  (ιδιότητα της συνάρτησης Carmichael) και  $\lambda(n) \geq \text{ord}_n(x_0)$  (αφού  $a \mid \lambda(n), \forall a : \text{coprime}(n)$ ), οπότε προκύπτει:

$$\text{ord}_n(x_0) \mid \lambda(n) \quad (4)$$

Από τις προτάσεις (3, 4) συμπεραίνουμε ότι:

$$\pi \mid \lambda(\text{ord}_n(x_0)) \mid \lambda(\lambda(n))$$

**Προϋποθέσεις ώστε  $\lambda(\lambda(n)) \mid \pi$**  Οι Blum, Blum, Shub εξηγούν πως αν επιλέξουμε:

$$n \text{ s.t. } \text{ord}_{\lambda(n)/2}(2) = \lambda(\lambda(n)) \quad (A)$$

$$x_0 \text{ s.t. } \text{ord}_n(x_0) = \lambda(n)/2 \quad (B)$$

μπορούμε να δείξουμε ότι  $\lambda(\lambda(n)) \mid \pi$ .

Από την πρόταση (B) έχουμε ότι το  $\lambda(n)/2$  είναι ο ελάχιστος εκθέτης ώστε  $x_0^{\lambda(n)/2} \equiv 1 \pmod{n}$  (C). Οπότε, αφού επίσης  $x_0^{2^\pi} \equiv x_0 \pmod{n} \Rightarrow x_0^{2^\pi - 1} \equiv 1 \pmod{n}$  (D) και  $\lambda(n)/2 = \text{ord}_n(x_0) < 2^\pi - 1$  (αφού η τάξη είναι ελάχιστη), τότε από τις σχέσεις (C, D) έχουμε:

$$\lambda(n)/2 \mid 2^\pi - 1 \Rightarrow 2^\pi \equiv 1 \pmod{\lambda(n)/2} \quad (E)$$

Τελικά, από (A) έχουμε ότι  $2^{\lambda(\lambda(n))} \pmod{\lambda(n)/2}$  ενώ η (E) μας έδειξε ότι  $2^\pi \equiv 1 \pmod{\lambda(n)/2}$  και επειδή το  $\lambda(\lambda(n))$  είναι τάξη, άρα ελάχιστο, έχουμε ότι

$$\lambda(\lambda(n)) \mid \pi$$

Από τα παραπάνω, βλέπουμε ότι με επιλογή

$$n \text{ s.t. } \text{ord}_{\lambda(n)/2}(2) = \lambda(\lambda(n)) \quad (A)$$

$$x_0 \text{ s.t. } \text{ord}_n(x_0) = \lambda(n)/2 \quad (B)$$

Καταλήγουμε στη σχέση που δίνει τη μέγιστη περίοδο της γεννήτριας BBS:

$$\pi \mid \lambda(\lambda(n)) \wedge \lambda(\lambda(n)) \mid \pi \Rightarrow \pi = \lambda(\lambda(n))$$

Ακόμα, από τις ιδιότητες της συνάρτησης Carmichael, έχουμε ότι αν το  $n$  μπορεί να γραφτεί ως γινόμενο 2 πρώτων  $p, q$ , είναι

$$\lambda(n) = \lambda(p \cdot q) = \text{lcm}(\lambda(p), \lambda(q)) = \text{lcm}(\phi(p), \phi(q)) = \text{lcm}(p-1, q-1)$$

Επιπλέον, από την ταυτότητα Bezout προκύπτει  $(p-1) \cdot (q-1) = \text{lcm}(p-1, q-1) \cdot \text{gcd}(p-1, q-1)$ . Συνεπώς, όσο μικρότερο είναι το  $\text{gcd}(p-1, q-1)$ , τόσο μεγαλύτερο θα είναι το  $\text{lcm}(p-1, q-1) = \lambda(n)$ , ως ποσά αντιστρόφως ανάλογα. Η συνάρτηση Carmichael, βέβαια, δεν είναι μονότονη, συνεπώς αυτή η σχέση δεν εγκυάται τη μεγιστοποίηση της  $\pi = \lambda(\lambda(n))$ . Όμως, όπως μπορούμε να παρατηρήσουμε από τη γραφική της παράσταση, όσο μεγαλώνει το όρισμα της  $n$ , τόσο αυξάνεται και η αναμενόμενη τιμή της  $\mathbb{E}[\lambda(\lambda(n))]$ . Συνεπώς, επιδιώκουμε μικρές τιμές  $\text{gcd}(p-1, q-1)$  καθώς δίνουν μεγάλη τιμή  $\mathbb{E}[\lambda(\lambda(n))] = \mathbb{E}[\pi]$ . Μάλιστα, από το paper των P. Erdős, C. Pomerance και E. Schmutz [2] προκύπτει ότι καθώς  $n \rightarrow \infty$  είναι:

$$\lambda(n) = n \exp(-(1 + o(1)) \log \log n \log \log \log n)$$

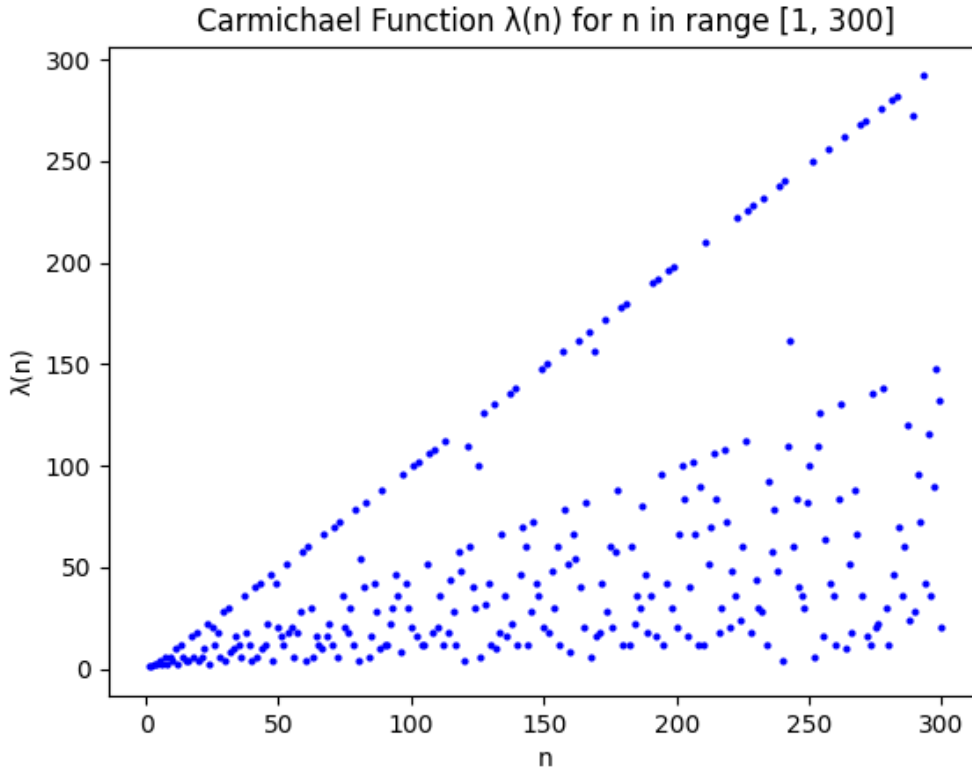


Figure 1: Carmichael Function  $\lambda(n)$  for  $n$  in the range  $[1, 300]$

## Ερώτημα 2

Έστω τώρα  $n = pq$ , με  $p, q$  safe-safe primes. Υπολογίζουμε:

$$\lambda(n) = \lambda(pq) = \text{lcm}(\lambda(p), \lambda(q)) = \text{lcm}(\phi(p), \phi(q)) = \text{lcm}(p-1, q-1) = \text{lcm}(2p', 2q') = 2p'q'$$

$$\lambda(\lambda(n)) = \lambda(2p'q') = \text{lcm}(\lambda(2), \lambda(p'), \lambda(q')) = \text{lcm}(1, \phi(p'), \phi(q')) = \text{lcm}(p'-1, q'-1) = \text{lcm}(2p'', 2q'') = 2p''q''$$

Ακόμα θα δείξουμε ότι  $\lambda(\lambda(n)/2) = \lambda(\lambda(n))$ :

$$\lambda(\lambda(n)/2) = \lambda(2p'q'/2) = \text{lcm}(1, \phi(p'), \phi(q')) = 2p''q'' \text{ από τα παραπάνω}$$

Τώρα θα δείξουμε ότι  $\text{ord}_{\lambda(n)/2}(2) \mid \lambda(\lambda(n))$ :

Από τον ορισμό του  $\lambda$ , το  $\lambda(\lambda(n)/2)$  είναι ο ελάχιστος ακέραιος στον οποίο αν υψώσουμε οποιονδήποτε πρώτο με το  $\lambda(n)/2$ , προκύπτει  $1 \pmod{\lambda(n)/2}$ . Επειδή  $\lambda(n)/2 = p'q' = (2p''+1)(2q''+1) = \text{odd}$  τότε είναι πρώτος με το 2. Άρα  $2^{\lambda(\lambda(n)/2)} \equiv 1 \pmod{\lambda(n)/2}$

Όμως, η τάξη  $\text{ord}_{\lambda(n)/2}(2)$  είναι ο ελάχιστος ακέραιος στον οποίον αν υψώσουμε το 2 προκύπτει  $1 \pmod{\lambda(n)/2}$ . Άρα

$$2^{\lambda(\lambda(n)/2)} \equiv 1 \pmod{\lambda(n)/2} \bigwedge 2^{\text{ord}_{\lambda(n)/2}(2)} \equiv 1 \pmod{\lambda(n)/2} \bigwedge \text{ord}_{\lambda(n)/2}(2) < \lambda(\lambda(n)/2) \Rightarrow \\ \Rightarrow \text{ord}_{\lambda(n)/2}(2) \mid \lambda(\lambda(n)/2) = \lambda(\lambda(n)) = 2p''q''$$

Έστω τώρα ότι  $\text{ord}_{\lambda(n)/2}(2) \neq 2p''q''$ . Τότε θα είναι είτε  $\text{ord}_{\lambda(n)/2}(2) \mid p''q''$  είτε  $\text{ord}_{\lambda(n)/2}(2) \mid 2p''$  είτε  $\text{ord}_{\lambda(n)/2}(2) \mid 2q''$  ή αλλιώς, χωρίς βλάβη της γενικότητας, θα είναι είτε  $\text{ord}_{\lambda(n)/2}(2) \mid p''q''$  είτε  $\text{ord}_{\lambda(n)/2}(2) \mid 2p''$ .

**Περίπτωση**  $\text{ord}_{\lambda(n)/2}(2) \mid p''q''$  Είναι

$$2^{p''q''} \equiv 1 \pmod{p'q'} \Rightarrow 2^{p''q''} \equiv 1 \pmod{q'}.$$

Έστω ότι  $2^{q''} \equiv -1 \pmod{q'}$ . Τότε  $(2^{q''})^{p''} \equiv (-1)^{p''} \equiv -1 \pmod{q'}$ , αφού  $p''$  είναι περιττός. Άρα προέκυψε ότι  $2^{p''q''} \equiv -1 \pmod{q'}$  δηλαδή άτοπο. Άρα είναι  $2^{q''} = 2^{(q'-1)/2} \not\equiv -1 \pmod{q'}$ . Όμως,  $2 \in \mathbb{Z}_{q'}^*$ , οπότε  $2^{(q'-1)/2} \equiv \pm 1 \pmod{q'}$  και από τα προηγούμενα είναι υποχρεωτικά  $2^{(q'-1)/2} \equiv 1 \pmod{q'}$ . Άρα το 2 είναι τετραγωνικό υπόλοιπο ως προς  $q'$ . Συμμετρικά προκύπτει ότι το 2 είναι τετραγωνικό υπόλοιπο και ως προς  $p'$ . Αυτό όμως είναι άτοπο.

**Περίπτωση**  $\text{ord}_{\lambda(n)/2}(2) \mid 2p''$  Έχουμε

$$\text{ord}_{\lambda(n)/2}(2) \mid 2p'' \Rightarrow 2^{2p''} = 2^{k \cdot \text{ord}_{\lambda(n)/2}(2)} \equiv 1 \pmod{\lambda(n)/2} \equiv 1 \pmod{p'q'}. \text{ Αυτό όμως συνεπάγεται ότι } 2^{2p''} \equiv 1 \pmod{p'} \wedge 2^{2p''} \equiv 1 \pmod{q'}.$$

$$2^{2q''} = 2^{2q'-1} \equiv 1 \pmod{q'}$$

Τελικά αφού  $q'' \geq 3 \Rightarrow q' \geq 7$  είναι

$$2^{\gcd(2p'', 2q'')} = 2^2 = 4 \equiv 1 \pmod{q'} \Rightarrow \text{Άτοπο}$$

Τελικά δείξαμε ότι η αρχική υπόθεση  $\text{ord}_{\lambda(n)/2}(2) \neq 2p''q''$  είναι άτοπη, άρα  $\text{ord}_{\lambda(n)/2}(2) = 2p''q''$ .

Οπότε αποδείξαμε ότι όταν  $n = pq$ , με  $p, q$  safe-safe primes, είναι  $\text{ord}_{\lambda(n)/2}(2) = 2p''q''$ , δηλαδή ικανοποιούνται οι προϋποθέσεις που περιγράψαμε στο ερώτημα 1 ώστε να έχουμε μέγιστη περίοδο!

## Άσκηση 9

## Άσκηση 10

### Ερώτημα 1

Θεωρούμε τη hash function  $H : \{0, 1\}^* \rightarrow \{0, 1\}^n$  για την οποία είναι  $H(m = x \oplus w) = H(x) \oplus H(w)$ .

Έστω η  $H$  είναι collision resistant. Σε αυτήν την περίπτωση, θα έχει αντίσταση πρώτου ορίσματος. Αυτό σημαίνει ότι για κάποιο  $y$  είναι δύσκολο να βρεθεί  $m$  τέτοιο ώστε  $H(m) = y$ . Παρατηρούμε όμως ότι με  $y = 0$  και  $m = x \oplus x$  τότε  $H(m) = H(x) \oplus H(x) = 0 = y$  (το " $\oplus$ " 2 ίδιων στοιχείων ισούται με 0). Άρα αφού η  $H$  δεν έχει αντίσταση πρώτου ορίσματος, κατ'εξοχήν σε άτοπο: Η  $H$  δεν είναι collision resistant.

### Ερώτημα 2

Θεωρούμε τη hash function  $H(x) = H_1(x) \| H_2(x) \| H_3(x)$ , όπου μόνο μία  $H_i$  είναι collision resistant.

Έστω ότι υπάρχουν  $x_1, x_2$  που οδηγούν σε collision στην  $H$ . Αυτό σημαίνει ότι:

$$H(x_1) = H(x_2) \Rightarrow H_1(x_1) \| H_2(x_1) \| H_3(x_1) = H_1(x_2) \| H_2(x_2) \| H_3(x_2)$$

Επειδή η  $H$  είναι παράθεση συμβολοσειρών, οι αντίστοιχες υπακολουθίες των  $H(x_1), H(x_2)$  θα είναι ίσες για να ισχύει η ισότητα  $H(x_1) = H(x_2)$ . Δηλαδή  $H_1(x_1) = H_1(x_2) \wedge H_2(x_1) = H_2(x_2) \wedge H_3(x_1) = H_3(x_2)$ . Αφού μία  $H_i$  είναι collision resistant, τότε εξαναγκάζει την ολική  $H$  να είναι collision resistant, αφού είναι computationally infeasible να βρεθούν τα  $x_1, x_2$  που θα έχουν ίδιο output.

## Άσκηση 11

Έστω η Hash Function  $H_1 : 0, 1^{2^n} \rightarrow 0, 1^n$ .

Έστω  $h = 3$  και ότι η  $H$  δεν είναι Collision Resistant. Τότε ένας αντίπαλος μπορεί να βρεί μέσω PPT  $x_0 x_1 \dots x_8$  και  $x'_0 x'_1 \dots x'_8$  διαφορετικά μεταξύ των τέτοια ώστε (από ορισμό Merkle Tree):

$$H(x_0 x_1 \dots x_8) = H(x'_0 x'_1 \dots x'_8) \Rightarrow$$

$$H_1(H_1(H_1(x_0 x_1) H_1(x_2 x_3)) H_1(H_1(x_4 x_5) H_1(x_6 x_7))) = H_1(H_1(H_1(x'_0 x'_1) H_1(x'_2 x'_3)) H_1(H_1(x'_4 x'_5) H_1(x'_6 x'_7)))$$

Ορίζουμε  $H_1(x_i x_j) = H_1^{ij}$  και  $H_1(x'_i x'_j) = \hat{H}_1^{ij}$

$$H_1(H_1(H_1^{01} H_1^{23}) H_1(H_1^{45} H_1^{67})) = \hat{H}_1(\hat{H}_1(\hat{H}_1^{01} \hat{H}_1^{23}) \hat{H}_1(\hat{H}_1^{45} \hat{H}_1^{67}))$$

Και  $H_1(H_1^{ij} H_1^{kl}) = H_1^{ijkl}$ ,  $\hat{H}_1(\hat{H}_1^{ij} \hat{H}_1^{kl}) = \hat{H}_1^{ijkl}$

$$H_1(H_1^{ijkl}) = \hat{H}_1(\hat{H}_1^{ijkl})$$

Είδαμε λοιπόν πως ο αντίπαλος μπορεί να βρίσκει εισόδους  $x \neq y$  τέτοιες ώστε  $H_1(x) = H_1(y)$ , οπότε η  $H_1$  **δεν** είναι Collision Resistant. Επαγωγικά μπορούμε να το δείξουμε αυτό για κάθε  $h > 3$ .

Συνεπώς, αν η  $H_1$  διαθέτει δυσκολία εύρεσης συγκρούσεων τότε και η  $H$  διαθέτει δυσκολία εύρεσης συγκρούσεων.



## Άσκηση 12

### Ερώτημα 1

Έστω ένα κρυπτοσύστημα  $\mathcal{CS}$  και αντίπαλος  $\mathcal{A}$  που μπορεί να ανακτήσει το κλειδί από κρυπτοκείμενο του  $\mathcal{CS}$  με μη-αμελητέα πιθανότητα.

Εξηγούμε το παίγνιο IND - CPA:

Ο  $\mathcal{A}$  στέλνει στον  $\mathcal{CS}$  τυχαίο μήνυμα  $m^*$ . Ο  $\mathcal{CS}$  απαντάει με το  $c^* = \text{encrypt}(m^*)$ . Ο  $\mathcal{A}$  υπολογίζει ένα κλειδί  $k'$  για το οποίο είναι  $\Pr[k = k'] = p > \text{negl}$  ( $k$  το πραγματικό κλειδί). Τότε ο  $\mathcal{A}$  στέλνει τα μηνύματα  $m_0$  και  $m_1$  στον  $\mathcal{CS}$ , αφού υπολογίσει πρώτα τις κρυπτογραφήσεις  $c_0 = \text{encrypt}(k', m_0)$ ,  $c_1 = \text{encrypt}(k', m_1)$ . Ο  $\mathcal{CS}$  επιλέγει τυχαία ποιο από τα 2 μηνύματα ( $m_0, m_1$ ) θα κρυπτογραφήσει και το στέλνει (έστω  $c$ ) στον  $\mathcal{A}$ . Αν  $c \neq c_0 \wedge c \neq c_1$  (δηλαδή  $k \neq k'$ ) τότε ο  $\mathcal{A}$  επιλέγει τυχαία ένα  $b'$  από το  $\{0, 1\}$  και το επιστρέφει, αλλιώς ο  $\mathcal{A}$  συγκρίνει το  $c$  με τα  $c_0, c_1$  (έχουμε την περίπτωση  $k = k'$ ). Αν  $c = c_0$  τότε  $b' = 0$ , ενώ αν  $c = c_1$  τότε  $b' = 1$  οπότε σε αυτήν την περίπτωση θα είναι  $b = b'$  με πιθανότητα 1.

Η πιθανότητα επιτυχίας του  $\mathcal{A}$  είναι:

$$\begin{aligned} \Pr[b = b'] &= \sum_c \Pr[b = b', c] = \Pr[b = b', c = c_0] + \Pr[b = b', c = c_1] + \Pr[b = b', c \notin \{c_0, c_1\}] = \\ &= \Pr[b = b' \mid c = c_0] \Pr[c = c_0] + \Pr[b = b' \mid c = c_1] \Pr[c = c_1] + \Pr[b = b' \mid c \notin \{c_0, c_1\}] \Pr[c \notin \{c_0, c_1\}] = \\ &= 1 \cdot \frac{1}{2} \cdot p + 1 \cdot \frac{1}{2} \cdot p + \frac{1}{2} \cdot (1 - p) = \frac{p+1}{2} > \text{negl} \text{ αφού } p > \text{negl} \end{aligned}$$

Επομένως, το  $\mathcal{CS}$  δεν έχει ασφάλεια CPA.

### Ερώτημα 2

Έστω αντίπαλος και challenger  $\mathcal{C}$ . Ο  $\mathcal{C}$  έχει τις εξής ιδιότητες:

Ο ρωτάει τον  $\mathcal{C}$  για το μήνυμα  $m = 0^{n-1}1$  και ο τελευταίος του επιστρέφει το ciphertext που χρησιμοποιήθηκε για initial vector  $IV$ . Αν το  $IV$  τελειώνει σε 0 τότε ο  $\mathcal{A}$  επιστρέφει τυχαίο  $b' \in \{0, 1\}$ . Αν το  $IV$  τελειώνει σε 1 τότε ο  $\mathcal{A}$  στέλνει μηνύματα  $m_0 = 0^n$ ,  $m_1 = \text{random}(0, 1^n)$ . Τότε ο  $\mathcal{C}$  επιστρέφει το challenge  $c', IV + 1$ , όπου  $c'$  η κρυπτογράφηση του  $m_0$  ή του  $m_1$ . Το ποιο μήνυμα θα κρυπτογραφηθεί προσδιορίζεται από το τυχαίο  $b' \in \{0, 1\}$ . Τέλος, αν  $c = c'$  τότε ο  $\mathcal{A}$  επιστρέφει  $b' = 0$  ενώ αν  $c \neq c'$  θα επιστραφεί  $b' = 1$ .

Η πιθανότητα επιτυχίας του  $\mathcal{A}$  είναι:

$$\begin{aligned} \Pr[b = b'] &= \sum_{IV[-1]} \Pr[b = b', IV[-1]] = \Pr[b = b', IV[-1] = 1] + \Pr[b = b', IV[-1] = 0] = \\ &= \Pr[b = b' \mid IV[-1] = 1] \Pr[IV[-1] = 1] + \Pr[b = b' \mid IV[-1] = 0] \Pr[IV[-1] = 0] = \\ &= \frac{1}{2} \cdot \frac{1}{2} + \Pr[b = b' \mid IV[-1] = 0] \cdot \frac{1}{2} \end{aligned}$$

Έχουμε ότι αν  $IV[-1] = 0$  τότε  $IV + 1 = IV \oplus 0^{n-1}1$  και άρα:

$$c = \text{enc}(IV \oplus m) = \text{enc}(IV \oplus 0^{n-1}1 \oplus m \oplus 0^{n-1}1) = \text{enc}(IV \oplus m)$$

Δηλαδή αν ο  $\mathcal{C}$  κρυπτογράφησε το  $m_0$ , θα είναι  $c = c'$  και άρα ο  $\mathcal{A}$  θα επιστρέψει 0, ενώ αν ο  $\mathcal{C}$  κρυπτογράφησε το  $m_1$  ο  $\mathcal{A}$  θα επιστρέψει 1, δηλαδή πάντα θα επιστρέφει το σωστό  $b$ , οπότε

$$\Pr[b = b'] = \frac{1}{2} \cdot \frac{1}{2} + \Pr[b = b' \mid IV[-1] = 0] \cdot \frac{1}{2} = \frac{1}{4} + \frac{1}{2} \cdot 1 = \frac{3}{4} > \text{negl}$$

Επομένως, το  $\mathcal{CS}$  δεν έχει ασφάλεια CPA.

### Ερώτημα 3

## References

- [1] Andrey Sidorenko and Berry Schoenmakers. Concrete security of the blum-blum-shub pseudorandom generator. In Nigel P. Smart, editor, *Cryptography and Coding*, pages 355–375, Berlin, Heidelberg, 2005. Springer Berlin Heidelberg.
- [2] P. Erdős, C. Pomerance, and E. Schmutz. Carmichael’s lambda function. *Acta Arithmetica*, 58:363–385, 1991.